

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

és

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Segéd-szerkesztő:

Hulinka Sándor.

SZERKESZTŐSÉG:

Sz.-Somlyón az ev. ref papi háznál,

hová az előfizetések és a kéziratok küldendők.
Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr

Városi közgyűlés.

Rendkívüli közgyűlést tartott Sz.-Somlyó város képviselte m. hó 26-án, a melyen két ügy nyert elintéztést.

A választás alá nem eső legtöbb adót fizető városi képviselők névsorozatának az 1886. évet illetőleg az adó kimutatások alapján leendő összeállítására vképviselő Somogyi Kálmán elnöksége alatt vképviselő Veverán József, főjegyző Virág Lajos és adópénztári ellenőr Moldován János küldettek ki.

Nevezetes tárgya volt e gyűlésnek — melyért tulajdon képen ezen rendkívüli közgyűlés egybehivatott Szabó Ferencz és társai képviselői tagoknak azon idítványok, hogy a bor, hus, czukor és sör utánjáró fogyasztási adó kezelését a bérlő által jelenleg fizetett bér összeg megajánlása mellett a város vegye át; kissé heves vitatkozások fejlődtek ki e kérdés körül míg végre is névszerinti szavazással — egyetlenegy szavazat sem adatván be az indítvány elfogadása mellett — kimondotta a közgyűlés, hogy a mennyiben a a város pénzügyi helyzetében javulás nem állott be, az évi augusztus hó 19-én 60. sz. a. hozott azon határozatához, hogy világos megkárosításával a fogyasztási adó kezelését át nem veszi, ez alkalommal is ragaszkodik s az illető pénzügy igazgatóságnál az ez iránti ajánlat megtételét mivel a jelenleg érvényben lévő bérleti szerződés sem a kincstár, sem pediglen az illető bérlő részéről fel nem mondatott s ennek felbonthatására jogialap nincsen — nem eszközli.

V.—

Matlekovits.

Alig van ma Magyarországon népszerűbb ember, mint Matlekovits Sándor államtitkár és ritkán volt név oly sokszor a nép ajkán mint az övé. Rokonszenv kormányférfiu iránt még nem nyilvánult oly osztatlanul

mint Matlekovics iránt; elvbarát és ellenzék egyaránt meghódol e szakember kitűnő tehetsége, vas szorgalma és lankadhatlan kitartása előtt és ha már két hét előtt, mikor a lapokat bejárta megbetegedésének híre, tapasztalhatta, hogy ez a rokonszenv nem mondva csinált, hanem mély és őzzinte, erre nézve utolsó kételyei is eloszolhattak, mikor lemondási szándékának híre, általános volt a hihetetlen csodálkozás és a megdöbbenés.

Mikor e sorokat írjuk, még mindig csak hir, Matlekovits államtitkár lemondása, t. i. lehet e szándék igaz vagy koholt és őszintén be kell vallanunk, hogy mi is részesei vagyunk a kincs benyomásnak, melyet a dementi késedelme mindenfelé kelt. Nem lehet feladatunk regisztrálni a sok kószahirt, mely a legutóbbi napokban szárnyra kelt, de éppen e hírek miatt csodáljuk, hogy illetékes oldalról sem találták eddig szükségesnek, egy kategorikus nyilatkozattal véget vetni a mende-mondáknak és világosságot deríteni a homályra.

Mi a magunk részéről majdnem lehetetlennek tartjuk Matlekovits visszalépését. Betegség nem lehet oka a visszalépésnek, mert legutóbbi betegségéből gyorsan felépült és e héten már újból megkezdte fáradhatatlan működését, megjelent hivatalában a miniszteriumban és a kiállításon, megnyitott egy időleges kiállítást, szóval ismét ott van, hol alig tudnók nélkülözni a munka mezején. Életkora olyan, hogy tevékenységének még csak most nyílik a valódi tér, a legszebb férfikorban, mint 47 éves ember nem fog, nem szabad visszavonulnia a munkától. Vagy talán ambíciózus, lenne és ennek kellő ki nem eligítése birná reá a lemondásra? Alig hihető. Nem tudjuk, azonban lehet hogy ambíciózus, de vajjon kiesőde az ma Magyarországon, ki minden ambícióját úgy kielégíthetné, mint Matlekovits? Ismételjük: nem hihetjük, hogy lemondása pozitív alappal birjon, nem hihetjük, hogy a kormány különösen most, a küszöbön levő fontos közgazdasági tárgyalások előtt nélkülözhetne egy Matlekovitsot és azt sem hihetjük, hogy Matlekovits éppen akkor lépjen vissza, mikor legfőbb alkama nyílik annak bebibonyítására, hogy a reményeket, melyeket

pedig végig kellett azt a gyönyörűséges huszár-miatyánkot hallgatnia, felállott minden haja szála az ég felé, elszorult a torkán a lélegzet s azt hitte, hogy az ég minden tüzes ménküje ott dördül le a füle mellett, hogy azt neki mind végig kellett hallgatnia s alig várta, hogy elmondja az „áment“

Nem is sajnálók én egyebet, minthogy miért nem tanultam én meg akkor tájban a zeneszerzés mesterségét, de hát mit tehetek róla, hogy csak a scáláig tudtam vinni a zongorágból, a mikor egyszer egy falusi kisasszonytól végig kellett hallgatnom a „Szüz imáját“ s ettől fogva úgy el ment a kedvem a zenei tudománytól, hogy még mai napig is hátborzongva gondolok arra a családi concertre. Pedig bizony nagy károm volt benne. Mert ha én megzenésíthettem volna csak egyet is azokból a bravouros concert-darabokból, a mihez Dugó Balázs nagybátyám szerezte a „szöveget“ — elröpült volna a mellett a Weniávczky „Kisértetek tánca“ című szerzeménye is s nevem örökre fel lett volna írva a pokol firtamentumján.

Tessék már most elképzelni, hogy Dugó Balázs nagybátyám két hüvelykkel túlhaladta az ölet, ezenfelül olyan hatalmas öklökkel rendelkezett, a melyek egy csapásra bikát teremtettek le; chez járult még egy negyvenoyolczbeli puskaporos szekér felrobbanása, a mely arczát szép sárgás-barna forradásokkal szépen kitovirozta, szemöldökét leperzselte, de a rengeteg bajuszt respektussai kerülte ki. Nó hát ezek folytán Dugó Balázs bátyámurnak

szakértelméhez és hazafiságához fűztek, teljesíteni is képes.

Ma a Matlekovits név oly aktualitással bír, hogy érdemes közelebbről is megtudni, ki e név viselője.

„Magyarországot az európai művelt nemzetek családjában édes gyermekül fogadhatják, fővárosát pedig bátran avathatják világvárossá,“ ézt írta Lesseps magyarországi körutja alkalmával egy barátjának. Jártak már ő előtte is nagy emberek, híres tudósok nálunk, kiknek főcéljuk volt Magyarország közgazdasági viszonyait tanulmányozni — de nem találták meg a kellő adatokat. Nem találták összegyűjtve ama kincseket, melyekkel hazánk lépten-nyomon bővülkedik, nem mutathattuk meg a külföldnek kifejlődött iparvállalatainkat, mintagazdaságainkat. De megnyílt az országos kiállítás, nemzeti ünnepé avatta fel a lelkes magyar nép, egy óriási tükör, melyben nemcsak a jelenbe pillanthatunk, hanem mely előre látni engedi egy hatalmas nemzeti élet jövő képének körvonalaait. Ez az országos kiállítás tette egyszerre országos hírűvé Matlekovits Sándort. Mert valljuk be, hogy ha ez az országos kiállítás nincs aránylag még igen kevesen ismernék a kereskedelmi államtitkár nevét.

Matlekovits ugyszólván a közlegénységgel kezdte pályáját, Az Andrássy-miniszterium kineveztetésekor mint fogalmazó lépett a kereskedelmi miniszteriumba. Ha hivatalában nem, feltűnhetett főlebbvalói előtt, hivatalon kívüli működése által, mert a magyar kereskedelmi szakirodalom számos becses köszönetet köszönhet neki és a 60-as években a hírlapokban is sűrűen találkozunk nevével.

Nem írunk életrajzot, csak pár vonással jellemezni akarjuk azt a férfit, kinek lemondásáról beszél ma a fáma. A miniszteriumban gyorsan emelkedett és már 1880-ban mint államtitkárt találjuk, mely idő óta a kereskedelmi miniszterium tényleges vezetője. A párisi nagyfontosságú szerződési tárgyalásoknál ő képviselte a magyar kormányt, ugyanott készítette ösmert törvényjavaslatát is, de később engedve a befolyásnak, maga is kénytelen volt a javaslatban kontemplált ipar-szabadság elvével ellenkező pontokat felvenni javasla-

olyan kinézése lett, hogy én gyermek koromban hetekig álmodtam vele s legkívált ha a bajszát lefel mozgatni kezdte, a divány alá bujtam ijedtemben. Onnan meg még madárlátta pogácsával, szentjánoskenyérrel sem tudtak volna előcsalni.

Ilyen rettenetes ember aztán mi is lehetett volna egyéb, mint — csendbiztos?

Egy rettenetes csendbiztos, a kinek a neve hallattára megfagyott a félelemtől a futóbetyárban a vér, — a ki ilyesztő réme lett a megyében minden gazembernek s a ki a maga furfangos eszejárásával lépre csalta a legravasabb zsványt is, s kezei elnyultak az ugynevezett „kaputos gazemberk“ közé is; a ki akkor fogta nyakon a gyilkost, mikor az áldozatának szívébe akarta meríteni kését.

Hanem jaj is volt annak, a kit a nemes vármegye kontóján az ő atyai gondviselésére bízta, mert ha az én Dugó Balázs bátyámuram vaskezei közé került kivallotta az minden bűneit, még pedig olyan formán, hogy sorra szedte a tizparancsolatot, s mindenik után elmondta, hogy mit, hogyan és mikor vétkezett ellene; kivallotta még az eredendő bűneit is, aztán még ezzel sem elégedett meg, hanem sorra vette a faluban minden közeli távoli atyafiját, sógorát és komáját s azokról is egyenkint elmondott mindent. Volt aztán olyan jámbor lélek is a kit pusztá gyanura fogtak el, hogy soha egy gombostűt sem tett odább, de ha a Dugó bátyám uram szemibe nézett, magára hazudta, hogy ő szurta le a micskei árendás zsidót, ő lopta el a földes ur pejo-

*) Mutatvány szerzőnek „Apró Emberek“ című beszély és rajz kötetéből.

tába. A berlini tárgyalásoknál már nem koronázta fényes siker küldetését, mert tervei meghiusultak, de ezt inkább a német protekcionális rendszernek lehet tulajdonítani, mely már akkor kezdett felburjánozni. Mindkét tárgyalásnál szakavatottsága által ugyazólván imponált a külföldi hatalmak képviselőinek.

Midőn 1885-ben a törvényhozás magáévá tette az eszmét, hogy 1885-ben Budapesten országos kiállítás rendeztessék, a kormánynak könnyű feladat volt alkalmas férfit találni elnöki tisztségre. Minden habozás nélkül Matlekovits Sándort nevezte ki, kinél kiválóbb szakembere alig van a magyar kereskedelem és iparnak. Hogy a kormány nem csatlakozott Matlekovitsban, mikor őt a kiállítás elnökének kinevezte, azt már bebizonyították a tapasztalatok. Európa összes országaiból láttunk magas és kitűnő vendégeket kiállításunkon, mindnyájan meglehetősen jó benyomásokkal hagytak el bennünket és ez csakis Matlekovits tapintatos örködésének, nyájas és finom modorának köszönhető.

Legjobban jellemzi őt ama tény midőn a kiállító által felajánlott tisztelet ajándékot visszautasította.

„Nem fogadom el — így írta Zichyhez intézett levelében — mert amaz időre, melyet évek óta folytattam izgatott tevékenységem mellett még talán szerencsés lehetek hazánknak oly szükséges közgazdasági fejlesztésére fordítani, működésem természete megköveteli, hogy azok, kiknek ügyében fáradoznom kell, ép oly bizalommal és ugyanazon önzetlen tudattal forduljanak hozzám tanácsért és tétért, a melyvel eddig fordultak, a midőn nem egy nagyobb szerű ajándék által megjutalmazott, hanem egy teendőit állásánál fogva fokozottabb kötelezettségérzettel teljesítő hivatalnokhoz fordultak.“ — E szavakhoz nem kell kommentár, eléggé megvilágítják Matlekovits jellemét.

Vajjon a mai viszonyok között nélkülözhetők-e Matlekovitsot? Az elmondottak után könnyű erre megfelelni. És sajnos, eddig nem ezéfták meg azt a hirt, melynek valósulását mi határozottan csapásnak kvalifikálnánk hazánkra. A félhivatalos lapok tartózkodása méltán költhet aggodalmat és ha lehetetlenségnek mondtuk Matlekovits megváltását a kormánytól, azért még sincs kizárva. Néha kiesnyes ürügyek alatt is nagy eredményeket idézhetnek elő. Ma persze még teljes bizonytalanság uralkodik, ámde maradjon vagy menjen Matlekovits, érdemei maradandók lesznek, működése arany betűkkel lesz feljegyezve hazánk nemzetgazdasági fejlődésének történetében, mert azon az egyedülj téren segítette diadalra hazáját, a melyen nagygyá erőssé tehetni egy nemzetet — a haladás mezéjén.

vát, ő egy valóságos akasztófiu czimere s nem is bánja, ha mielőbb fel is akasztják, csak hogy ő a csendbiztos urral ne legyen sokáig egy fedél alatt, mert ha ő egy levegőt szív még sokáig azzal, attól a sok káronkodástól a mit ott be szív inkább elkarhozik ő, mintha két esztendő ül Vácson lóköttők és címeres gazemberek között.

De Dugó Balázs urambátyámnak olyan csendbiztosi ösztöne volt ebben a tekintetben, ugy ismerte vonásról-vonásra a maga clienseit, (uram! bocsáss meg e kifejezésért,) hogy egy tekintetből megismerte, hogy igazat beszél-e vagy sem, bűnös-e, vagy ártatlan. El is nevezték aztán a „vármegeye orrá“-nak. Annyi bizonyos is, hogy ha csak a föld alá nem bujt, ő előkerítette a tolvajt. Ha pedig az ő híres orra nem szimatolta azt ki, járhatott azután az ördög maga is, — nem akadt reá.

Akadtt aztán makacs gazemberekre is, a kiknél nem használt a szép szó s a kire rémletes káronkodásával sem tudott reá ijeszteni. Ilyen helyt aztán az atyai intelmek kézzel foghatóbb eszközeivel sem fukarkodott.

Azon idő tájban történt, hogy az országgyűlés a botbüntetés alkalmazását eltörölte s a választási torturák szigoru megfékezés alá jöttek. Egy új élet hajnala látszott felderülni a tolvajokra; Dugó Balázs bátyám uram tekintélye nagy perczenttel csökkent. Azon idő tájban történt mondom, hogy a kocsordi árendás Goldmann Izsák hosszú képpel állt be egy reggel Dugó Balázs nagybátyámhoz.

— No mi a baj Izsák? Tán egy kis nullát írtál valamelyik kontrektushoz s érzed, hogy a kezem alá kerülisz?

— Ejnye, ejnye tekintetes csenbiztos ur, — szól Goldmann nem kevés zavarral — mán, hogy csalnék én meg valakit!

— Ismerlek torma, milyen édesgyöker vagy! No hát mi a hideg bánt?

— Megloptak tekintetes uram!

— Ugyan?

— Igenis, tekintetes uram. Az éjjel ránk köttették az ajtót a vályogvető cigányok s a sok drága tömött libákat, a mit az ünnepre tartogatott s hizlalt a feleségem egy lábíg elvitték.

— Ej nó.

A vasutak kiállítása.

Országos kiállításunk — feladatához hiven — hazánk kulturtényezőinek egy hatásos összképét tünteti fel. A vasutaknak, melyek e tényezők sorában előkelő helyet foglalnak el, ehhez képest szintén előkelő hely jutott kiállításunkban. Vasutaink kiállítása három fő csoportra osztható: az osztrák-magyar államvasut, a déli vaspálya és magyar államvasutak kiállításaira.

Az osztrák-magyar államvaspálya-társulat pavilonja egyik legszebb építménye az egész kiállításnak. Parkirozott előtérén a magyarországi előtérén a magyarországi uradalmak terményei és gyártmányai, piramisok köztéből, vas- és aczélból vannak elhelyezve. Ugyan e kitűnően kezelt uradalmaknak vannak a pavillon két belső szárnyai fentartva, ugy, hogy a bennünket első sorban érdeklő tulajdonképeni vasut kiállításnak kissé szűk tér maradt fenn. A de Serres-Battigféle jeles vas felépítmény már több előbbi kiállításból ismeretes; az új szerkezetű óriási emelőrudak ellenben e téren haladást jelentenek és annál inkább érdemelnek felemlítést, mert tudtunk szerint társulat műhelyébe készültek. A magyarországi vonalakon jelenleg közlekedő személy kocsik és mozdonyok néhány eredeti példányban vannak bemutatva, bár az összehasonlítás okáért itt is, mint a magyar államvasutaknál, a régebben használatban volt járművek kiállítása is érdekes lett volna. Egészben véve az osztrák-magyar államvasut különbeu igen diszes és nagy költséggel előállított pavillonja inkább a társulat magyarországi uradalmának, mint a hatalmas forgalmi intézett kiállításának tekinthető és azért vasuti szempontból behatóbb foglalkozásra nem ad alkalmat.

A déli vasut csinos kis pavillonjával még rövidebben kel végeznünk. Prenninger főépítészeti tanácsos aczél-felépítmény-szerkezete nem magyar és különben is több más kiállításban be volt már mutatva. Egyebekben meglehetősen tartalmatlan az amugy is apró pavillon. A társulatnak Magyarországból nincsenek műhelyei és tehát nálunk nem igen volt mit kiállítani. Csinosak és eredetiek a Magyarország és Budapest, különben Grácban készült czimerei, melyek csupa apró sinprofilból, szinzegebből és több efféléből vannak igen ügyesen összeállítva. Hogy a déli vasut legalább ennyiben vett részt kiállításunkban, az is, ez intézet ismeretes forgalmi politikájánál fogva, vívmányának tekinthető, melynek elérése magyarországi üzletgazgatóság érdeme.

A többi magánvasut, szinte resteljük kimondani, a közlekedési miniszterium pavillonjának oldalasztalain eldugott egy-egyforma diszkutési apró tokocska által van képviselve, mely az illető vasut hosszalvénýét, némelyiknél még helyzetrajzát is tartalmazza. Ennyi az egész. E enfelül csupán a magyar északkeleti vasut s a ujhelyi főműhelye állított ki egy a mozdonyok káros-mozgásának megakadályozására szolgáló elmésen szerkesztett készüléket, és a kassa-oderbergi vasut néhány forgalom-statisztikai és műszaki rajzot, többek közt Hornád-fahíd vaszszerkezettel való kieserelésnek és megrongált mosty-i álagutgyűjtőnek szintén vassal való feleserelésének ábráit, melyek technikai tekintetben annyiban érdekesek, annyiban e műtétek a forgalom megakadályozása nélkül történik.

A vasuti osztály egész sulya a magyar államvasu-

— Hát azért bátorzkodtam a tekintetes esendbiztos urhoz jönni, — ha tetszenék oly szíves lenni s kijönni Kocsordra még ma, mert attól tartok, hogy megeszik, vagy eladják s akkor vége a drága jószágoknak. Duplamosan megfizetem a tekintetes ur fáradság díját, hozzá még egy hordó bort is hozok szüretkor prezentbel teszi hozzá Izsák ravasz mosolylyal.

— Jól van nó, még ma kint leszek csak lódulj haza zsidó s készítettess jó ebédet!

(Már csak valljuk be, hogy az a jó gusztusok meg volt a csendbiztos uraknak, hogy koplalni nem szerettek. Ez az egy gyengeség az én érdemes nagybátyámnak is tulajdona volt.)

Ugy is lett. Még a délelőtti órákban künntermett nagybátyám két csendlegénnyel s mig maga oda szállt a Goldmann Izsák korcsmájába, a két legényt kiküldte, hogy a hány cigányt csak találunk a kocsordi határban minden pereputtyostól hozzák oda; a kunyhókat motozás alá vegyék s ha a libákra rátalálnak, azt is hozzák magukkal.

Történt aztán, hogy épen a mikor az izletes ebédet elköltötte a csendbiztos, már egy egész sereg cigány ott volt a fogadó udvarán. Két izmos, tagbaszakadt cigány volt a banda feje: mind a kettő ismeretes a megyénél. Az egyik egy rött szakállu, vad kinézésű cigány: Csóri Vili, a másik pedig Bukszi Ácsi. A jó ég tudja, hogy hol részesültek ezek a szent keresztségben, de annyit mind a két bitang arcza elárult, hogy nem volna tanácsos velük valahol az erdőben dupla fegyver nélkül találkozni.

Százat lehetett volna tenni egy ellenében, hogy ők voltak a libatolvajok. Dugó Balázs bátyámuram csak az ablakokon át nézett ki s mindjárt ráismert a maga embereire s oda szólt a legényeknek, hogy azt a két cigányt hozzák be a korcsmába, a többi várjon künn.

Csóri és Bukszi beléptek az ajtón, ravasz alázatossággal köszöntek, de mind a két bitang arczáról levigyorgott az alattomoság s bizonyos néma dacz, mintha csak azt mondták volna: „tudjuk ám, hogy nem szabad ütni már neked sem, majd meglássuk, mire mész velünk.“ Dugó Balázs bátyámuram híres orra mindjárt kiszimatolta ezt, azért csak nem szólott róla semmit sem.

tak kiállításán nyugszik. Ez a közlekedési miniszterium tágas csarnokát majdnem egészen betölti és tartalmasága által némileg kárpótol az előbbieken vázolt hiányokért. A m. k. államvasutak gépgyára és a Ganzgyár által kiállított mozdonyok, személy és teher-szállító kocsik vannak elhelyezve. — Ezeknél érdekesebb azonban és szinte történeti becsesel bírónak nevezhető a magyar államvasutakon 1868. óta mai napig használatban volt és levő különböző személyszállító kocsik összeállítása eredetiben és rajzban. Minő haladás a régi egyszerű coupés-kocsiktól a mai gyönyörű salon- és belközlekedésű (intercommunicationális) rendszerű kocsikhoz. Államvasutaink rohamos fejlődésének igen érdekes és gyorsan átnézhető képét nyújtják még azon igénytelen kis fali-térképek is, melyek az állam hálózatát 1868-tól 1884-ig ábrázolják. 1868-ban a kis budapest-losonc-salgótarjáni vonal — 1884. végén az ország összes végpontjait felölelő hálózat; 129 kilométerrel négyezeren felül — ez oly rapid terjedés, milyen Amerikán kívül rövid másfél évtized alatt tán sehol se fordult elő! Államvasutaink kiállítása egyáltalában dicséretes buzgalommal felöleli magában mindazon történeti adatokat, melyek e hálózatnak forgalmi, kereskedelmi, építészeti és főleg műszaki tekintetben való rendkívüli növekedését és gyarapodását tanulságosan és világosan feltűntetik.

Ha felemlítjük végül a Banovits Kajetán szabaldalmazatt állomási távjelzőjét és új szerkezetű kocsivészjelzőjét, a Sándorf Fischer, Weimar, Teirich és Leopolder czégek, főleg jelzési és táviradai szakmába vágó vasut-felszerelési tárgyait akkor — a mennyiben szűk terünk engedi — nagyjában felöleltük mindazt, mit kiállításunk vasuti csoportjai tartalmaznak.

Különfélék.

* **Lapunk mindazon szíves megrendelőit, a kik az elmúlt 2 évnegyedre vagy azok valamelyikére és a folyó negyedre az előfizetési összeget még ez ideig meg nem fizették:** felkérjük szíveskedjenek azt a kiadóhivatal vezetője t. Virág Lajos urhoz (városház, főjegyzői iroda) lehető rövid idő alatt beküldeni, hogy kötelezettségeinknek mi is eleget tehesünk. Szerk.

* **Kinovezés.** A szathmári m. kir. pénzügyigazgatóság Balassagyarmatra áthelyezett Papp János helyébe, Nagy Gábor m.-szigeti IV. oszt. adótitztet, a sz.-somlyói m. kir. adóhivatalhoz III. oszt. ellenőrré nevezte ki.

* **Vasut.** A nagy-károly-zilah-sarmaság-sz.-somlyói helyi érdekű vasut részvényekből megvásárlására a krasznamegyei-takarékpénztár m. hó. 27-én tartott közgyűlésében 3000 forintot szavazott meg.

* **Miniszteri változás.** A kormánypárti körökben — a „P. Napló“ szerint — báró Kemény Gábor közlekedési miniszter lemondásának híre terjedt el. Utódjául gróf Bánffy Bélát és b. Bánffy Dezsőt emlegetik.

* **Szüret.** Városunkban — a szüret megkezdésére e hó 14. napját tűzte ki a városi tanács — m. hó 30-án tartott ülésében.

Látszott a két cigányon, hogy most megint makacszkodni készülnek s vissza akarják adni a tromfot a sok átszenvedett pofonért. De mennyire meg voltak lepetve, mikor a féelmes csendbiztos egész nyájasan szólalt meg:

— No hogy vagytok fiuk, Csóri, Bukszi? ! Hát jó volt-e a libamáj? Üljetek le oda né a szegletbe fiuk!

A két cigány ravaszul mosolyodott el, egy titkos pillantást váltottak egymással s oda hunyorogtak a csendbiztos felé:

— Jól vónánk tekintetes uram köszönjük alásan kérdésit, szólt Csóri.

— Nem is vagyunk mi érdemesek a leilisce vigyorgott Bukszi.

— Ne kontrázz az én szavamba Bukszi. Ha mondom üljetek le. Hé! korcsmáros! Adjon nekik egy meszely pálinkát.

Bukszi meg Csóri újból egymásra vigyorogtak. Most már kezdték nem érteni az egészet. Először csak értettek annyit a dologból, hogy itt a libalopásért fogják kikérdezni őket, de most rendkívül elbámultak azon, hogy a mit régen „vizzel,“ most pálinkával akarnak megkezdeni. Sehogy sem tudták pedig megérteni azt, hogy mi összefüggés van a pálinkaivás, meg a libalopás között.

— Na, ne bámuljatok rajta, hanem igyatok! dörgött oda nagybátyám.

— Kisenjik alásan tekintetes uram.

— Csókoljuk kezsit-lábát, hálálkodott a két cigány s csakhamar megitták az erős szesz-pálinkát.

— Adjon csak nekik még egy-egy üveggel.

(Tyű! hisz ez gyöngyélet lesz így! gondolta a két libatolvaj s újból egymás szeme közé vigyorogtak.)

Mikor aztán az újból hozott pálinkának is a végén jártak, megszólalt Dugó Balázs nagybátyám szokatlannál kenetteljes hangon:

— Kedves gyermekeim Ácsi és Vili (most már a keresztnevükön szólította őket) tudjátok, hogy én mindig szerettelek benneteket drága fekete képű fiaim. Koszton is nem egyszer voltatok már nálam s azt hiszem sem a szállásra, sem pedig a kiszolgálásra panaszotok nem lehet.

A két bepálinkázott cigánynak rettenetesen

— **A gazdasági egyleti** csikóménésbe felvett csikók legeltetési díja a hátralékosokon per uton szándékoltatván felhajtani, felkérem az érdekelt hátralékosokat, hogy a per kellemetlenségeitől mind magukat, mind az egyletet megkímélendő, tartozásaikat október 15-ig befizetni sziveskedjenek. — Sz.-Somlyón, 1885. szeptember 30-án. Bölöni Sándor, gazd. egyt. titkár.

* **A szilágymegyei** tanító-testület ez évi rendes közgyűlését f. é. október hó 15. napján Zilah városában fogja megtartani, mely gyűlésre a rendes tagok azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a tagok részére a gyűlésen megjelenhetés céljából, a községi előjárások, — a megyei közigazgatási bizottságnak 199—1878 sz. határozata értelmében — fuvart adni kötelesek. Zilah, 1885. szeptember 30. Pungur Gyula tan. testül. elnök.

* **Időjárás.** Mult hó 28-án a délutáni órákban erős széllel vegyes esős idő állott be s ha pár nap alatt fel nem tisztul, szőlő terméseinkre káros befolyással lesz, pedig kitűnő minőségű bort jósolnak veterán szőlős gazdáink.

* **Tűzoltó-egyletünk.** Önk. tűzoltó egyletünk közelébb zárta be ünnepélyesen a nyári idényen keresztült fenntartott éjjeli őrségét a mikor is az egylet főparancsnoka a tagokat a téli időszak alatt is ébrenlétre, s vész esetén pontos és gyors megjelenésre hívta fel Zörgyakorlatát az egylet m. hó 27-én a délutáni órákban tartotta meg. A grépek és szerelvényeknek a téli időszak alatt tisztán és használható állapotban tartását ellenőrizni egy bizottság küldetett ki. Az egylet — más városok példájára — fennállásának biztosítása céljából közelebből szabályrendeletet fog a városi közgyűlés elébe terjeszteni.

* **Tiszti vizsgálaton.** E hó 23-án d. e. a n.-váradí várbán megtartott tiszti vizsgálat alkalmával midőn egyik önkéntestől azt találták kérdezni, hogy mivel kell az ágyut tisztogatni? Kevés vártatna nagy szenvedéllyel veté oda: „Hévvél, tűzzel és lelkesedéssel!“ . . A vizsgáló bizottságnak annyira tetszett e felelet, hogy az aradi önkéntest a fegyvertanból többé nem is kérdezték.

* **A „zilahi polgári dalkör“** — Missurai Jánosné ő nagysága, Juhos Béla és ifj. Kerekes Sándor urak szíves közreműködésükkel f. évi október hó 4-én részben a sarmasági tűzkárosultak javára a városháza nagytermében jótékonykezélu s tánczezal egybekötött Dalkörét rendez. Belépti-díjak: I-ső hely 60 kr, II-ik hely 50 kr, álló-hely 40 kr; szíves felülfizetések a jótékonykezélu köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este 7 órakor. — Műsorozat: 1) „Riadó“ Boielden-től, éneklí a dalkör. 2) „Az ébredő ibolya“ Lorenz Jánostól, (női szóló hármónium kísérettel), előadják: Missurai Jánosné ő nagysága és Juhos Béla ur. 3) „Pusztai élet“ Zimay-tól, éneklí a dalkör. 4) „Szavalat“, előadja ifj. Kerekes Sándor ur. 5) „Bordal“ „Ernáni“ dalműből, Verdítől, éneklí a dalkör. 6. „Magyar népdalok“, előadják: Missurai Jánosné ő nagysága és Juhos Béla ur. 9) „Vén bogár“, Veit H. V., éneklí a dalkör. 8) „Rákóczy induló“, éneklí a dalkör.

tetszett ez a kedélyes, tréfás hang s szívékből kacagtak rajta.

— Nó hát kedves gyermekeim valljátok csak ki szépen nekem, hogy hova tettétek azt a sok libát, a mit az éjjel az árendástól elvittetek?

Persze hogy esküdtek menyre-földre, hogy ők nem láttak semmi néven nevezendő libát s elátkozták magukat úgy, hogy nehéz volt azt a földnek hallgatni. Hanem azért titokban össze-össze mosolyogtak, hunyorgottak.

Dugó Balázs bátyámuram arca mindinkább elsötétült ez alatt, homlokerei kidagadtak, homloka vastag ránczokba szedődött s a félelmes bajusz pokoli módon mozgott. Egyszerre aztán odavágott hatalmas öklével az asztal közepére, hogy minden kés, villa, pohár tánczra perdült rajta s kétfelé sodorva hatalmas bajuszát, megdördült ajkán a rémletes imádság:

— Tyűl! azt a jégen kopogó, fűzfán fityegő, kénköves istennyilával agyonteremtett, lopott libamájon élősködő, mennybeli fataligatoló, sártaposó mindenségét annak a vén bagós száju nagyapátok fia-fiának, nem vallotok-e mindjárt! Mindjárt agyon bikacsököztetlek benneteket!

Hát erre a két czimeres gazember úgy elnevette magát, hogy még a könyeik is kicsordultak bele. Rettenetesen tetszett nekik ez a tréfa.

— Én nem tudok róla tekintetes uram, szóló vigyorogva Bukszi, hanem hátha a Csóri tud?

Csóri meg oda vágott nagy vakmerőn:

— Nem szabad már bikacsököztetni tekintetes uram!

Dugó Balázs urambátyám úgy tett, mintha nem is hallaná a Csóri cigány megjegyzését. — Felállott a székről s a kocsma közepére lépve újból felvette a kenetteljes hangot:

— Tudom én kedves gyermekeim, hogy mit tart a törvény. Nem is nyulok én hozzátok egy ujjal sem, hanem gyertek csak ide közelebb. Így la! Te Csóri állj ide . . . Bukszi fiam te is jöjj közelebb; te meg állj vele szembe. Így na!

Mikor pedig a két cigány egymással szemközt állott, újból is összevigyorogtak. Ők maguk is kivánsiaki voltak reá, hogy mi lesz már ebből?

— Nó Bukszi hát semmit sem tudsz a libákról?

* **A dunántúli ref. egyházkerület** pápai főiskolája javára rendezett sorsjáték húzása megtartott f. évi szept. 1-én, a sorsolás teljes s hiteles jegyzéke megküldetett szerkesztőségünknek, hol az érdeklődő sorsjegytulajdonosok megtekinthetik.

* **Mit tegyen a fiatal leány?** Ne ajándékozza fényképét csak oly férfinak, kit mélyen s igazán szeret. Virágokon, csokrocskáiban kívül ne fogadjon el férfitől ajándékot. Ne legyen kaczer; ne fogadja el oly ember udvarlását, kit közelebből nem ismer. Ne használjon erős kifejezéseket és viseletével ne tünjék föl. Ne kínálja meg a férfiakat édességekkel, hanem igyekezzék vendégeit szellemi tulajdonaival szórakoztatni. Ne társalkodjék oly fiatal leányokkal, kik hangosan beszélnek és disztelenül viselkednek. „Mondd meg kivel barátkozol és megmondom, ki vagy!“ Ne fogadja el az oly férfiü köszöntését, ki midőn kalapot emel, szivarját nem veszi ki szájából. A házban ne társalogjon addig, míg kalapját le nem vette. Tul ne terhelje magát ékszerekkel és ne piperézkedjék. Dívatosan öltözködni könnyű, de az összhangzó színek és jólállás szabás választásához finom ízlés szükséges. Ne dicsekedjék azzal, hogy hírlapot soha sem vesz kezébe, mert minden okos embernek tudnia kellene valamit, mi a világban történik. S ez még mind tízedrészre se annak, a mire szabály nincs s a mit az igazán művelt leány belső ösztönből s érzékből még is tudni s követni tartozik.

* **Gyomorerősítő nóták.** A zene hatásáról érdekes adatokat beszélt egy chicagói vendéglős, a kinek éttermeiben egy német zenekar szokott játszani. Elbeszélése, mely egészen új világításban mutatja be a zenezerzőket, következő: Azokon az estéken, mikor a zenekar játszik, hatszorta több friss sört csapolok, mint máskor. Mendelssohn-estéken senki sem eszik sonkás kenyert s minthogy azon nyolczvanöt százalékat nyerek, nem is becsülöm sokra Mendelssohn urat. Strauss legtöbb bort folyat, sőt időnkint pezsgőig is lelkesíti a vendéget. Verdit s a többi olasz szerzőket nem igen zseretem. Akkor valami megfoghatatlan szimpatiaiból mindenki szalámit kér, az pedig igen rossz üzlet. De legkevésbé szeretem, ha valami Ragnocki (Rákóczy)-nak az indulóját fújják. Ilyenkor iszik ugyan eleget a yankee, de végre annyira nekiheví, hogy agyba-főbe veri egymást. Igaz ugyan, hogy ha egymás fejét verik be, az nekik fáj, de rendszeren az én üvegeimet és székeimet is agyoncépelik s ez már nekem fáj.

* **„Egyetemes Regénytár“** cím alatt „Singer és Wolfner budapesti könyvkereskedő-cég életre való vállalatot indított meg. A kiadók főkép abból a sokat hangoztatott panaszból indultak, hogy a magyar szép-irodalmi könyv igen drága és például — hogy az eredetiekről ne is szölgünk — a külföldi jóra való műveknek német fordítása felényinél is olcsóbb, mint ugyane művek magyar kiadása. Így vált aztán lehetővé, hogy Reclam-, Spemann, Engelhorn- és más ilyenmő német kiadványok valósággal elárasztották Magyarországot és olcsó s csinos köteteikkel majdnem kiszorították a közönségből a jóval drágább magyar könyveket. Hogy a magyar közönség nem olvas eleget, vagy ha olvas, sokkal kevesebbet költ könyvre, mint tehetné, ennek nagy-része a könyvek drágaságában rejlik; s alig szenved kétséget, hogy olvasási kedvet az eddigin haladva, nem is lehet feléleszteni. Jó könyvet adni a közönség kezébe, tetszetős külsejűt, mely mellett a tartósság sincs

— Nem én tekintetes uram.

— Csóri, te látom sokkal derekabb gyerek vagy! Vágd pofon Bukszit a miért hazudik.

— Én bizony nem vágom, tekintetes uram! Bukszi nekem jó barátom, astán. . .

— Elég! Bukszi vágd te pofon Csórit, — a miért ő téged nem akart megütni!

— E-c-én?

— Ne felejtse el fiacskám, hogy a törvény tiltja ugyan azt, hogy a gazembereket megverjem, de nem tiltja azt, hogy valakit kurtavasra verve bevigyek magamhoz s egy hétig kenyeren és vizen a pinczében tartsam. Aztán meg a törvény tiltja a verést mások előtt, de nem tiltja „négy szem között.“ No hát ha most mindjárt nem ütöd nyakon Csóri barátodat, akkor én téged kurtavasra veretlek s jöss velem fiacskám!

A Bukszi cigány arca mindenféle színben játszott erre az atyai figyelmeztetésre, a pálinka meg az ijedtség megzavarta az esztét, de azért habozva állott.

— No én nem imádkozom neked! Legények, vasat idel! . . .

— Jajajaj ütöm már, ütöm már tekintetes uram! szóló Bukszi ijedten, a mint a kurtavas megcsördült a háta megett s azzal lehető gyengéden képen nyomta Csórit.

Ennek meg az ajka tájtékozott dühében s fogait összeropogtatta, ökleit összegömbölyítette. Szégyentle a dolgot az ablaknál bámészkodó cigányoktól.

— Gyengén volt az Bukszi, ne beczed el úgy Csórit, mert ő jobban fog ütni téged. Ismételd újból, de csattanást akarok hallani!

— Püff!

Most már úgy oda nyujtott a Bukszi a Csóri cigánynak, hogy az feljajdult utánna, s Bukszinak akart rohanni, ha a Dugó bátyám vasmarka fel nem tartóztatja.

— Ne tüzeskedj Csóri, hanem várj, míg én szólok. No most te adj egyet Bukszinak!

Megtörtént. De olyan erővel, hogy Bukszinak szikrákat hányt belé a két szeme.

— Brávó! derék gyerek vagy Csóri! No hát hogy esett ez Bukszi? Ugy-e mondtam, hogy jobbat üss, mert Csóri nem fogja sajnálni a tenyerét. No most újból rajtad a sor. No!

figyelman kívül: ez az, a mivel nálunk is meg kellett tenni a kísérletet, s a ki megtette, bizonyos tekintetben közművelődésünk emelésének is tett vele szolgálatot. Az Egyetemes Regénytár eme kívánalmaknak akar megfelelni. Csinos s majdnem díszkötésnek beváló s emellett tartósnak ígérkező köteteket bocsát ki, szép, olvasható nyomással; s egy-egy 10—12 ivre terjedő kötet ára 50 krajczár — annyi, a mennyiért különben a kötet is alig lehetne megkapni. A vállalatnak eddig megjelent két kötete igen szerencsés kezdetnek mondható. Az első két kötet Ohnet Györgynek, a Vasgyáros szerzőjének A bánya című regényét tartalmazza, melynek francia eredetije eddig 72 kiadást ért, mindezenetre a mellett szól, hogy a magyar kiadás is; nagy kelendőségnek fog örvédeni. A harmadik Mikszáth Kálmán „A lohinai fű“ és Welten Oszkár „Egy éjszakára bezárva“ című elbeszélések a negyedik kötet pedig Hamilton Aidé angol írónak „Az uri körökben“ című társadalmi regényét fogja tartalmazni, mely minden tekintetben kiváló helyet foglal el a modern regényirodalomban. A vállalat minden egyes kötete külön is megvehető, de a kiadók előfizetést is nyitnak a sorozatokra, melynek igénybevételét különösen oly helységekből ajánlható hol könyvkereskedő nincs: így 15 kötetre 7 frt 50 krajczárjával, 10 kötetre 5 frtjával, 5 kötetre 2 frt 50 krajczárjával (bérmentes megküldés mellett) fizethetni elő.

Irodalom.

— **A legjelesebb német tájképfestő,** Achenbach András szeptember 29-én ünnepeli születésének 70 és művészi működésének 50 éves jubileumát. Ez alkalomból az „Ország-Világ“ bemutatja a jubileáns arcképét Nyári Sándortól írt élet- és jellemrajz kíséretében s ezenkívül a festő két festményét művészi kivitelben. E két festmény utánzatát az „Ország-Világ“ a német képes lapokat is megelőzve közli. A lap többi közleményei is mind figyelemre méltók. Kozma Andortól ugyhatásu költemény, A „Béka“ ezimel, továbbá Twain Márktól egy humoreszk „Mikor én gazdasági lapot szerkesztettem.“ Két nagyárdeki ezikk a kiállításról; „A rajxrát“, alkalmi ezikk a rajxrát megnyitása alkalmából Szokolay Kornéltól: „Aranyhajú Firtos“, székely tündér-rege Fülöp Árontól, az „Ellák“ szerzőjétől; „A hét története“ Borostyáni Nándortól; s végül Gabányi Árpád osztatlan tetszést keltett regénye a „Két vén gyerek“, mely mely e számban ér véget. Az „Ország-Világ“ a jövő évnegyedben új regényt kezd Benedek Elek-től, a „Székely tündérország“ szerzőjétől, mely regény a székely népeletből van merítve. A legújabb szám rovatai is rendkívül gazdagok és változatosak. Tudomány és irodalom, színház és művészet, újdonságok, a kiállításról, könyvpiaç, vidéki élet, sport, hymen, gyászrovat, innen-onnan, rejtvények. Az „Ország-Világ“ előfizetési ára: január—decemberre 10 frt, január—juniusra 5 frt, április—juniusra 2 frt50 kr, junius—decemberre 5 frt. Az „Egyetértés“ sel együtt: egész évre 28 frt, félévre 14 frt, negyedévre 7 frt, egy hóra 2 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek a Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársasághoz küldendő, kecskeméti-utca 6. szám.

Még ki sem mondta Dugó Balázs bátyám, — már Buksi öklébe szorított tenyerével úgy vágott vissza, hogy Csóri kékült, zöldült belé.

— No fiuk! hát melyik lopta el a libát! Mond ki bátran Csóri fiam, hogy Bukszi volt a hibás!

— Igen, igen, Bukszi volt a hibás! szóló Csóri két tenyerével tapogatva arcát s tele torokból jajveszékelve.

— Ígáz-e ez Bukszi fiam?

— Házsudik, rugja meg a devl! Ő kötötte a zsidóra ázs ájtót.

— De te mondtad, hogy jöjjünk lopni!

— De elébb a te feleséged jött kinézni a helyet!

— De te dugtad a zsákba a libát!

— De te vitted házsáig!

— De te ástad el a kunyhó alá, hogy a csendlegények meg ne kapják!

Erre aztán összement a két cigány, mint két fenevad; tépte, harapta egymást; lábbal rugtak, kézzel ütöttek s úgy elverték egymást, mintha csak nem is parancsszóra tennék. Künn meg két pártra szakadt a cigánycsapat: egyik a Csóri, másik a Bukszi ügye mellett harczolt. Előbb szóval, később szitokkal, — utoljára össze zudult a két ellenséges tábor s csak a cigányoknál tapasztalható vad dühvel rohantak egymásra s ha Dugó Balázs bátyám közbe nem lép, agyba-főbe verik egymást.

A libák csakugyan megkerültek. A Bukszi kunyhója alá voltak ásva egy verembe, a melyet a ravasz cigányok olyan furfanggal készítettek, hogy nem akadt volna reá a legbiztosabb szem se.

Ettől fogva megszűnt a béke a Bukszi és Csóri ő vajdaságaik között s családjaik is folytonos háborut viseltek, de megszűnt a lopás is Kocsordon, mert maguk a cigányok ellenőrizték egymást.

Ilyen kedélyes modorban szoktak az egykori csendbiztosok vallatni. — S az én érdemes Dugó Balázs bátyámuram hőstetteiről egész mondanakör beszél.

Büszke is vagyok rá nagyon, hogy a családban volt olyan ember, a ki egy egész várme-gyének volt az — o r r a.

— Hány író^o van Magyarországon? A mily érdekesek szoktak lenni az időnkint nyilvánosságra jutó statisztikai adatok az írók számáról, még tiszszerte érdekesebbek volnának, ha bennök száma is részletesen fel volna tüntetve. Mert hölgyeinek körében bizony nagyon számosan vannak, kik nem félnek attól, hogy páttyolat kezecskéiket betintázzák, hanem erőlesen megfegják a tollat és ép oly tüzesen kelnek síkra a nőnem érdekei, mint akármelyik politikai vezércikk-író pártjának elvei mellett; ép oly gonddal és szakavatottsággal írnak az őket illető tárgyakról, a konyháról, a gazdaságról, a nevelésről, a divatról s száz más dolgokról, mint akár egy matematikus egy bonyolódott mennyiség-tani tételről s ehhez járul még, hogy író^onk az intelligens társadalom minden rétegétől vannak. Legjobban szemlélhetjük őket a Budapesten megjelenő „Magyar Háziasszony“ című háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilapban, melynek hasábjain ott látjuk a magas arisztokrácia hölgyeinek nevei mellett, a szerény polgári család leányát, a művésznő mellett a tanítónőt stb. Valóban már csak ezért is érdemes a „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatalától (Budapesten, nagy-korona-utca 19.) egy mutatónyiszámot kérni, melyet az kívánatra mindenkinek ingyen és bérmentve megküld s a ki a magyar író^ok munkásságát figyelemmel akarja kísérni annak nem szabad sajnálni azt a 6 frtot évenként, a mibe a „Magyar Háziasszony“ kerül.

CSARNOK

Kolozsvár karácson krisztkindlje 1852-ben.

1851-től 1854—55-ig a kis káplár volt a legnagyobb ur szép Kolozsvár városában. — Félt és rettegett tőle az egész lakosság. Még Urban ezredes sem keltett maga iránt akkora rémületet pedig Urban teljhatalmu ur, élet-halál ura volt. Azt akasztatta fel a kit neki tetszett, azt csukatta be a kinek az arcza iránt ellenszenvet érzett. Az asszonyt vészszőttette meg a kinek a férjét és családját legjobban megakarta gyalázni. — Szeszélye törvény volt; jó kedve életet, szabadságot adott, rossz éjszakája és haragja börtönt, akasztófát, és még sem félt és iszonyodott tőle a város oly mértékben, mint attól az oláh zsandár — káplártól, a kit törpe és alacsony természetért mindenki csak kis káplárnak nevezett. — Volt ugyan más neve is bizonyára — gondolom Kovácsiu vagy Floresiu, — de azt csak kevesen tudták s még azok is csak kis káplárnak nevezték, mert e néven tette magát félelem és gyűlölet tárgyává. Mert kém, feladó, végrehajtó, zsaroló és bakó volt egy személyben. Ő volt Urban ezredes besugója kéme s legbizalmasabb és legmeghittebb embere. Mind a ketten oláhok voltak, engesztelhetetlen, égő gyűlölettel eltelve nemzetünk iránt s korlátnélküli teljhatalommal zsarnokoskodtak a város és környéke felett. — Deák Ferencz fátyla nem törölhetette le, de ne is törölje le azon rémitő idők emlékezetét, — megbocsáthattunk, de nem feledtük el, s ha bár lemondunk megboszulásáról, de nem arról, hogy tanulságait meg ne őrizzük, s krónikáinkban utódainknak fel ne jegyezzük. — Én is azért beszélem el viselt dolgait s bár akadna, minden vidéken valaki azon idők élő tanui közül, a ki a krónika író munkáját elvégezné s feljegyezné átélt éleményeit szenvedélyeit s a kis és nagy zsarnokok viselt dolgait mielőtt még ki nem halnak mindnyájan, a kik szemtanuk voltunk! — E krónikai feljegyzésekre szüksége van a történelemnek, s szüksége van unokáinknak. A kis káplár, a kis zsarnok, különben nem volt olyan zord és ijesztőképű ember, mint a minőknek a zsarnokokat rajzolják. Ellenkezőleg jó képű, mosolygó arczu ember volt. Szerette a tréfát s mindig enyelgő, édeskés hangon beszélt mindenkivel, még akkor is, mikor börtönbe vettetett valakit, vagy azt az általa kivetett adót szedte be, a mivel magamagát a káplári fizetés szerénységeért kárpótolni indokolva érezte. — Körültekintő és okos ember volt, ki azonnal felismerte a helyzetet s annak sokoldalu előnyeit. Hollah! — így szólt magában — itt most pénzt lehet csinálni, sok pénzt! Hát csináljunk pénzt, sok pénzt! — Es ez elhatározásának megfelelőleg járt el. Azon kezdte, hogy behizelegte, szükségessé, nélkülözhetetlenné tette magát a hatalmas ur: Urban ezredes előtt. — Ravasz és éles elméjével azonnal felismerte gyöngeségeit, hajlamait, szenvedélyeit s ezzel egészen hatalmába kerítette a rettegett zsarnokot! Valóságos kegyenczévé vált, mint Potemkin Nagy Péternek. Értesítette őt mindazokról a mi a városban történt, a mit az emberek gondoltak, beszéltek. Szórakoztatta őt és mulattatta urát a ki magas állása daczára oly egyedüli és elhagyatott állapotban élt. Semmiféle társaság nem fogadta őtet, ő maga pedig sokkal dőffősebb volt, sem hogy alantas tisztjeivel a szolgálat szigorú korlátain túl érintkezett volna. — Büszke és követelő volt, mint minden parvenü s mert minden törekvése daczára nem

sikerült betolakodhatnia a főurak körébe, kinzani és megalázni igyekezett őket. Legfőbb, mondhatni egyedüli szórakozását és mulatságát kegyenczének a kis káplárnak köszönhetette. Ez pletykázott, hazudozott neki s élete ellen szőtt oly titkos összeesküvésekkel kénitgette mindig, hogy utoljára a ház előtt álló s a folyosók kanyarulataira állított örök mellett még hálósobája előfülkéjében is fegyveres embert hálátott. Ez a fegyveres ember a kis káplár volt a ki urának föltétlen bizalmát birta s számára kémül szolgált nemcsak a lakossággal szemben, hanem még saját alantas közegeinél s a rendőség legtitkosabb ügyeivel is megismerkedhessék. Mindig tudta, mikor hol lesz házmotozás, elfogatás, razzia a honvédek ellen, — kiket hol, mely oldalról fenyeget veszedelem s kiről mily jelentések s vádak érkeztek a rendőség kezébe. Ebbe volt hatalma, s ezt zsákmányolta ki a mennyire csak ki zsákmányolható volt! Az egész várost adófelügyelővé tette, mert ezen rendőr hatalommal azonban mindenkinek volt valami gyöngéje, valami rettegni félni valója, a melynek czimén nem volt bátorsága a zsarolásnak ellent állania. Az anyák kiknek honvédfiok volt, a nők kik férjeikért rettegtek, a ház ura, ki tudta, hogy fegyver, vagy Kossuth-bankó van elrejtve házában. E mellett az egész város lakossága oly odaadással csüngött az önvédelmi harc alatt a nemzet ügyén, hogy talán egyetlen ember sem volt a városban, a ki többé kevésbé ne érezhette volna magát kompromitáltnak az önkényuralommal szemben. Vagy honvéd, vagy nemzetőr, vagy népfelkelő volt minden ember vagy képviselő, vagy közigazgatási hivatalnok, vagy iparos, a ki az államnak dolgozott, vagy szállító. S mindez főbenjáró bűn volt akkor!

Egy szegény asszonyt — és pedig a jobb családokból valót azért vesszőztetett meg Urban, mert Szeben bevétele hírére a lengyel hős arczképét különösebben szép transparent keretében helyezte el kivilágított ablakában. — A kis káplár azon kezdte tevékenységét, hogy minden család, minden ház titkát kikémlelte. Azután felkereste a család fejét, vagy az asszonyt, s titkos beszélgetésre kérve fel, mint jó barátot mutatta be magát, a ki nagy szerencsétlenségtől akarja őt jó tanácsaival es közbenjárásaival megóvni s figyelmezteti is erre, vagy arra, mert ő is ember, neki is van szíve habár szolgálni kénytelen! Ő a maga részére a világért sem követel semmit, a mit éppen szán neki valaki, azt hálásan fogadja, de tetszik tudni ott . . . benn . . . ott fenn . . . ő nem szólhat . . . mert állásával sőt szabadságával játszik így is . . . de tetszik tudni az urak már többet várnak . . . mert bizony nyikorog a kerék, ha nem kenik . . . és azután kinek-kinek a vagyoni állásához mérten megnevezett egy összeget . . . és ez ellen nem volt appelláta, itt fizetni kellett! Némelyiknek ez az adója többre ment annál, mint a mennyit az államnak kellett fizetnie. Szegény anyám, hogy a besorozás elől megmentsen, rendes havi tíz forintot fizetett a kis káplárnak s egyszer a midőn nem volt pénz, egy kedves gyémántos gyűrűjét huzta le az ujjáról. Es jaj volt annak, a ki megtagadta a rája kivetett adót. Börtön, pénzbüntetés várt arra, ha olyan ártatlan volt is, mint a ma született gyerek. Panasza menni pedig éppen nem lehetett, ki merete volna a hatalmas Urban kegyenczét bepanaszolni! De különben is óvatos volt a ravasz, mindig négy szemközt, tanu nélkül végezte üzleteit. Képzeltetni hát a város elkecseredését e szemtelen és kielégíthetetlen zsarolások felett! Ha a magyar ember orgyilkos tudna lenni, bizonyára százszor is agyonütötték volna! — De egyszer mégis megkapta a magáét és pedig éppen karácsony estéjén 1852-ben. — Valami elkecseredett emberek, kik — még azt ma sem tudja senki — módot találtak kicsalni őt a város sétányára. Itt megragadták, száját betömtek s azután lekapva lábáról, olyan olvasatlan huszonöt mérték rá, hogy hetekig sántikálva járt az utcákon. — Es csodálatos, ennek az exekciónak mily gyors hire futamodott a városban. Másnap reggel már minden ember tudta és mindenki megelégedve örömmel vette híré! Az emberek, ha találkoztak csak úgy kacsintottak egymásnak a szemébe, mert szólni s a dologról beszélni, nagyon veszedelmes lett volna. De azért mindenki tudta, hogy mit jelent ez a kacsintás! Úgy örült neki mindenki, hogy egy napra felderült a szomorú város. — Ez volt Kolozsvár krisztkindlje 1852-ben, ez az olvasatlan huszonöt. — És a legkomikusabb az volt a dologban, hogy a kis káplár ugy viselte magát, mintha semmi sem történt volna. Hallgatott mint a nyul, nem panaszkolt és nem fűrkészte a dolgot; viselte békében a mit kapott! — Hogy mi lett később belőle, azt biztosan senki sem tudja. — A legenda azt regéli, hogy mikor már jól tele szíva magát Kolozsvárt oda hagyta, rablók támadták meg s elszedték tőle az összezsarolt pénzt,

a mely 40—50 ezer forintra rugott. Azt is beszélik, hogy e feletti kétségbeesésében még az nap felkötötte magát. — Meglehet, mert azóta nem látta többé senki!

Balázs Sándor.

Piaczi árak.

Egy hektoliter	Sz.-Somlyó szept. 25.	Zilah szept. 26.	Tasnád aug. 25.	Sz.-Cseh aug. 19.	Kraszna szept. 22.
árak krajczárokbán					
Buza	422	5—	500	563	465
Kétszeres	374	430	410	480	460
Rozs	357	365	320	—	450
Árpa	3—	265	—	—	—
Zab	260	220	320	200	260
Tengeri 100 kltó	438	380	450	465	550
Széna 100 kltó	320	350	350	400	—
Marhahus 100 kltó	34	32	36	26	32

Hirdetések.

Meghívás.

A perecseni birtokosok nagyobb részének 1885. évi szeptember hó 20-án Szilágy-Somlyón tartott értekezletéből részemre adott megbízás alapján van szerencsém az érdekelteket értesíteni, miszerint a fentebbi értekezlet határozatához képest a perecseni birtokosság alakuló közgyűlését **1885. évi október hó 4-ikének d. e. 9 órájára** a főt. Minoriták szilágy-somlyói rezidentijába kitűzte — Ezen közgyűlésre oly hozzáadással van szerencsém az érdekelteket megidézni, hogy elmaradásuk a birtokosság újjászervezését és megalakulását nem fogja megakadályozni.

Szilágy-Somlyón, 1885. évi szeptember hó 20-án.

Mike István,
birtokos,értekezleti elnök.

114—1—1

2944—1885. tlkv. sz.

Árverési hirdetmény.

A sz.-szolnoki ev. ref. egyházmegye özege-árvai pénztárának Boné Mihály elleni végrehajtási ügyében, a bírói árverés, 56 frt tőke, ennek 1876. évi június hó 30-tól járó 8% kamatai. 12 frt 50 kr perbeli, 6 frt 65 kr végrehajtási, 9 frt 55 kr árverés kérésű és a további költségek erejéig ezennel elrendeltetvén: **határidejéül 1885. évi november hó 26-ka délelőtt 10 órai** megkezdéssel a zilahi kir. törvényszék területén fekvő Balla községhez tartozó kitézetik; az árverési feltételek pedig a következőkben állapittatnak meg:

I. Elárvereltetnek szükség esetére a kikiáltási áron alól is, végrehajtást szenvedő Boné Mihálytól a ballai 104. tjkvból a 71. házszámu telekrész, a hozzátartozó 127. sz. a. belsőségi kerttel, 281., 477., 559., 705., 815., 1639., 1669. és 1823. sz. a. külső szántó-, kaszáló- és szőlő földekkel együttesen: 565 frt kikiáltási ár mellett.

II. Árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltásiár tizszáztoliját készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban a bírósági kiküldött kezéhez bánatpénzüll előre letenni, avagy az annak előzetes letétbe helyezéséről nyert elismervényt átadni.

III. Legtöbbet ígérő köteles a vételár felét a leütéstől egy, másik felét, melybe a bánatpénz is beszámítandó újabb egy hónap alatt mindenkor 6% kamattal a sz.-somlyói kir. adó- mint letét hivatalnál az újabb letétkezelési szabályrendelet szerinti eljárással befizetni.

A többi árverési feltételek ezen bíróság telekhivatalában és a Balla községi előljárósnál a hivatalos órák alatt megtekintethetők.

Kir. jbiróság mint tlkvi hatóság. Sz.-Somlyón, 1885. szept. 16.

D O B O L Y I,
kir. jbiró.

115.—1—1.